

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЄРШОВА ВЛАДИСЛАВА АНДРІЇВНА

УДК 821.161.2.09

КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК НА ПИСЬМІ З
ТЕМИ «ADJECTIVES AND ADVERBS» У СТУДЕНТІВ І КУРСУ
АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

035 – Філологія
035.04 Германські мови та
літератури (переклад включно) – англійська

Автореферат
магістерської роботи на здобуття
ступеня магістра філології

м. Миколаїв – 2019

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконана на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
ЗУБЕНКО Тетяна Володимирівна,
викладач Інституту філології,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Захист відбудеться 28 лютого о 10⁰⁰ годині на засіданні атестаційної комісії Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап становлення інформаційного суспільства вносить свої корективи у процес підготовки молодого покоління до участі у різних сферах діяльності. Це обумовлено передусім певними змінами в області, політики, економіки та культури. Обрання Україною курсу на євроінтеграцію передбачає наближення до загальноєвропейського освітнього простору, що вимагає наближення рівня підготовки спеціалістів до європейських стандартів. Для ефективною самореалізації у нових умовах молоді люди мають володіти якісними професійними знаннями і навичками, а також іноземними комунікативними вміннями на високому рівні. Адже Україна все більше налагоджує міжнародні зв'язки із високорозвиненими європейськими країнами та США. Народи всіх вищезгаданих країн вільно спілкуються загальноприйнятою англійською мовою.

У процесі формування іншомовної комунікативної компетенції граматики має першорядне практичне значення, оскільки з її допомогою забезпечується формування вміння усного і писемного спілкування на належному рівні, а контроль розглядається як один із основних факторів успішного навчального процесу.

Найважливіші тенденції розвитку сучасного суспільства, пов'язані з процесами інформатизації, знаходять безпосереднє відображення в освітньому процесі в цілому і в сфері англійської освіти зокрема. Одним з напрямків інформатизації сучасної вищої освіти є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес, які спричинили появу нових підходів до навчання, контролю та оцінювання результатів вивчення іноземної мови – на основі спеціалізованих навчальних платформ та мобільних додатків. Адже швидкий розвиток технологій докорінно змінив способи взаємодії між людьми, а також між викладачами та студентами. Мобільне навчання все більше впроваджується в навчальний процес, адже мобільні пристрої завжди зі студентами, завжди на зв'язку, тому вони ідеально підходять для навчання та контролю.

Актуальність роботи зумовлена, перш за все, тим, що у сучасному навчанні, беручи до уваги комунікативний підхід, переважає усне спілкування, проте випускники філологічних спеціальностей повинні вміти вирішувати комунікативні задачі і на письмі. А прикметники є найбільш вживаною частиною мови поруч з іменниками і дієсловами.

Мета дослідження: дослідити особливості контролю англійських граматичних навичок на письмі та розробити завдання для поточного, рубіжного та підсумкового контролю граматичних навичок з теми «Adjectives And Adverbs» у студентів I курсу філологічних спеціальностей із використанням навчальної платформи Moodle, Google Forms та мобільних додатків.

Завдання дослідження:

- 1) з'ясувати поняття контролю, його функції, сутність та методи;

2) проаналізувати використання методів та способів контролю граматичних навичок студентів I курсу англійської філології на письмі;

3) розглянути особливості використання різних видів контролю формування англомовних граматичних навичок на письмі;

4) розробити завдання для організації поточного, рубіжного та підсумкового контролю граматичних навичок з теми «Adjectives and Adverbs» для студентів I курсу із використанням додатка Google Forms та навчальної платформи Moodle.

Об'єкт дослідження: формування англомовних граматичних навичок та вмінь з теми «Adjectives and Adverbs» студентів I курсу філологічних спеціальностей.

Предмет дослідження: контроль формування англомовних граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs».

Методи дослідження. Для досягнення окресленої мети дослідження і виконання поставлених завдань у роботі було використано комплекс загальнонаукових методів: системно-структурний та описовий методи (здійснено теоретичний аналіз, порівняння, конкретизація, систематизація, узагальнення наукових досліджень із досліджуваної проблеми). Емпіричні методи (тестування, контрольні зрізи, спостереження, бесіди зі студентами і викладачами, аналіз досвіду роботи викладачів; педагогічна практика, застосування методів математичної статистики для узагальнення результатів дослідження в кількісному співвідношенні) були використані для апробації запропонованих форм і засобів контролю формування англомовних граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs» у майбутніх філологів засобами ІКТ.

Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні контролю формування англомовних граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs» з використанням сучасних інформаційно комунікаційних технологій.

Практична значущість представлена розробленими завданнями для контролю формування англомовних граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs» з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які можна використати при викладанні таких курсів як «Практична граматики англійської мови», «Практика усного та писемного мовлення з англійської мови», «Англійська мова як іноземна».

Апробацію результатів роботи здійснено на щорічній студентській науковій конференції ЧНУ ім. Петра Могили «Могилянські читання» (м. Миколаїв, листопад 2018 р.).

Структура дослідження: робота складається зі вступу, 2 розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків. Загальний **обсяг** роботи складає 120 сторінок, у тому числі 78 сторінок основного тексту. Перелік використаних джерел містить 75 найменувань (з них 11 джерел англійською мовою).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Розділ I – Контроль формування граматичних навичок на письмі у навчанні іноземної мови присвячений теоретичному дослідженню організації контролю граматичних навичок в навчанні. Було з'ясовано поняття контролю. Узагальнюючи визначення дослідників, зроблено висновок, що контроль формування англомовних граматичних навичок – це виявлення, встановлення та оцінка знань студентів з граматики англійської мови, тобто визначення об'єму, рівня та якості засвоєння навчального матеріалу, виявлення успіхів у навчанні, прогалин в знаннях, уміннях та навичках окремих студентів та всієї групи для внесення необхідних корективів в процес навчання, для вдосконалення його змісту, методів, засобів та форм організації. Основними функціями контролю є: діагностична, навчальна, управлінська, розвивальна, коригуюча, оціночна. З їх допомогою можна організувати найбільш якісний та ефективний контроль.

Нами проаналізовано основні види контролю: попередній, поточний, рубіжний, підсумковий (річний, семестровий), модульний. Були розглянуті функції та методи, види, форми та особливості контролю англомовних граматичних навичок на письмі; з'ясовані критерії, за якими слід контролювати та оцінювати рівень сформованості граматичних навичок. Головними критеріями сформованості граматичних навичок на письмі є: граматична правильність оформлення писемного мовлення, коректне використання граматичних структур у відповідних ситуаціях згідно з правилами англійської мови.

Існує три основних форми контролю: індивідуальний, фронтальний та груповий. У нашому дослідженні ми розробили індивідуальну форму контролю. Для контролю граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs» використовуються наступні види робіт: написання творів з використанням прикметників та прислівників, письмове складання діалогів, письмові завдання на перефразування речень із використанням прикметників або прислівників, тестові завдання відкритого або закритого типу (на заповнення пропусків, множинний вибір, самостійне доповнення речення, виставлення прикметників на прислівників на правильне місце у реченні тощо).

У ході дослідження виявлено, що студенти I курсів активно користуються інформаційно-комунікаційними технологіями, які можна використовувати як засоби контролю. Аналіз теоретичних і практичних досліджень науковців показав, що наступні ресурси є доцільними для використання у якості засобів самоконтролю студентів та контролю з боку викладача: веб-сайт та мобільний додаток Duolingo, навчальна платформа Moodle, додаток Google Forms, веб-сайти LearnEnglish (British Council), englisch-hilfen.de, а також мобільні додатки English Grammar (in Use), LearnEnglish Grammar (UK edition).

Нами були проаналізовані підручники та навчальні посібники з курсу граматики та практичного курсу англійської мови, що показало неузгодженість змісту між двома профільними дисциплінами. На нашу думку, для більш ефективного та якісного опанування граматичного та лексичного матеріалу, необхідно узгодити зміст завдань для суміжних курсів у межах однієї лексичної теми. Невелика кількість часу, відведеного для вивчення теми «Adjectives and Adverbs» вимагає оптимізації навчального процесу, зокрема використання таких засобів і форм контролю, які б можна було проводити у стислі терміни часу та охоплювати увесь вивчений граматичний матеріал. Отже, одночасно з вивченням граматичної теми «Adjectives and Adverbs» студенти мають можливість вивчати тему «My Nearest and Dearest» з курсу «Практика усного та писемного мовлення».

У розділі II – Організація контролю формування граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives and Adverbs» було розроблено комплекс завдань для поточного, рубіжного та підсумкового контролю рівня сформованості граматичних навичок на письмі у студентів I курсу. При створенні завдань були використані наступні інструменти: додаток Google Forms та модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle з метою оптимізації процесу контролю студентів. Вищеназвані інструменти дають можливість

- створювати завдання різних типів, а саме: тести з множинним вибором, завдання з короткою відповіддю, повна відповідь на питання, написання есе тощо;

- перемішувати завдання для зменшення можливості списування;
- автоматично перевіряти роботи тестового характеру;
- можливість бачити статистику успішності студентів;
- переглядати роботу кожного студента та залишати примітки;
- забезпечують конфіденційність та індивідуальність навчання.

Студентам було дане завдання використовувати мобільний додаток English Grammar та веб-сайт Learn English (British council) для самоконтролю, поряд із тестуваннями з використанням Google Forms та Moodle.

Експериментальний поточний контроль проводився з підтеми «Formation and Use of Adjectives and Adverbs». Студенти отримували посилання на додаток Google Forms та проходили тести за допомогою смартфонів. Питання були перемішані, що значно підвищило рівень об'єктивності оцінок студентів. Кожен блок підтеми містив по 6 питань, тестування проводилось одразу після вивчення нової підтеми, та на наступному практичному занятті в якості повторення. Студентам давалось від 5 до 10 хвилин, залежно від форми завдання;

використовувалися тести із множинним варіантом відповіді, відкрита коротка відповідь або перефразування речення. Для самоконтролю студенти використовували мобільні додатки English Grammar та LearnEnglish Grammar, за допомогою яких повторювали вивчений матеріал та контролювали якість його засвоєння.

Рубіжний контроль розглядався на матеріалі підтеми «Position of Adjectives and Adverbs in the Sentence», тестування проводились після вивчення студентами даної підтеми. Тестування здійснювалось за допомогою навчальної платформи Moodle. Спочатку нами було розроблено тестові завдання та згенеровані на платформі Moodle. Після реєстрації студентів, ми додали їх у групу, таким чином відкривши доступ до тестового завдання. Студенти виконували тест вдома на комп'ютері. Після виконання завдань, нами здійснювалась перевірка відповідей і оцінювання робіт студентів. Для самоперевірки студенти користувалися веб-сайтом englisch-hilfen.de, який містить велику кількість тестових завдань для контролю граматичних навичок, та мобільним додатком English Grammar.

Організація підсумкового контролю проводилась на прикладі підтеми «Comparison of Adjectives and Adverbs». Завдання для контролю були створені нами в додатку Google Forms. Проводився контроль у якості домашньої контрольної роботи. Оскільки тема вже була засвоєна, ми створили достатню кількість завдань із відкритими відповідями, щоб студенти могли показати сформовані навички. Для самоконтролю формування граматичних навичок утворення і вживання ступенів порівняння прикметників і прислівників студенти використовували: мобільний додаток English Grammar; веб-сайт englisch-hilfen.de, який містить широкий спектр контрольних завдань із заданої теми; веб-сайт LearnEnglish (British Council) – сайт для вивчення англійської мови, де кожна граматична підтема подається з поясненнями та прикладами, а після теоретичного матеріалу міститься декілька тестів для самоконтролю.

На підставі здійсненої роботи зроблено висновок, що, по-перше, граматичні завдання з наповненням з теми «Adjectives and Adverbs» покращують як граматичні, так і лексичні навички студентів з теми, по-друге, інформаційно-комунікаційні технології допомагають максимально оптимізувати процес контролю.

Висновки

Контроль сформованості граматичних навичок з теми «Adjectives and Adverbs» на письмі полягає в перевірці опанування студентами навичками утворення і правопису прикметників і прислівників, упорядкування використання прикметників та їх місця у реченні згідно з правилами англійської граматики, утворення ступенів порівняння прислівників і прикметників, значення та правила використання прикметників різних типів, коректному вживанні субстантивованих прикметників. Контроль – це процес під час заняття, за допомогою якого викладач оцінює, як учні засвоїли матеріал та як вони можуть користуватися ним у практичних цілях.

Ми розглянули використання різних видів контролю формування англомовних граматичних навичок на письмі, а саме: попередній, поточний, тематичний (рубіжний) і підсумковий. Під час попереднього контролю визначається рівень володіння студентами граматичними навичками та допомагає спланувати подальші стратегії навчання. Поточний контроль перевіряє окремі граматичні навички з певної частини засвоєного матеріалу. Рубіжний контроль проводиться після опанування граматичної теми та оцінює результати. Під час підсумкового контролю визначається рівень сформованості граматичних навичок, якого було досягнуто після засвоєння значного об'єму вивченого матеріалу.

Були розглянуті функції та методи, види, форми та особливості контролю англомовних граматичних навичок на письмі. Були з'ясовані критерії, за якими слід контролювати та оцінювати рівень сформованості граматичних навичок. Головними критеріями сформованості граматичних навичок на письмі вважаються: граматична правильність оформлення писемного мовлення, коректне використання граматичних структур у відповідних ситуаціях згідно з правилами англійської мови. Нами були досліджені засоби контролю граматичних навичок. Для контролю студентів з боку викладача та самоконтролю і самокорекції нами були згенеровані контрольні завдання та тести на базі сучасних інформаційно комунікаційних технологій, а саме додатку Google Forms, модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle. Для організації самоконтролю ми обрали мобільні додатки (Duolingo, LearnEnglish Grammar (UK edition), English Grammar).

Вивчаючи підручники та навчальні посібники студентів, ми з'ясували, що під час вивчення теми «Adjectives and Adverbs» з граматики, на практичному курсі англійської мови вивчається тема «My Nearest and Dearest». Проте, розглядаючи завдання з граматики, ми дійшли висновку, що теми двох курсів не збігаються, що не сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. На нашу думку, якщо узгодити тему курсу граматики із темою курсу «Практика усного та

писемного мовлення», граматичний та лексичний матеріал буде більш якісно та ефективно засвоюватись. Тому у практичній частині нами створені системи завдань для поточного, рубіжного та підсумкового контролю сформованості граматичних навичок з теми «Adjectives and Adverbs» з лексичним наповненням змісту з теми «My Nearest and Dearest».

Всі студенти активно використовують сучасні інформаційно-комунікаційні пристрої, проте дуже часто не для навчання. На нашу думку, інформаційно-комунікаційні технології оптимізують та пришвидшують процес навчання та контролю як для викладачів, так і для студентів. Для створення завдань у нашому дослідженні ми користувалися додатком Google Forms, модульним об'єктно-орієнтованим динамічним навчальним середовищем Moodle та мобільними додатками. Дані системи дозволяють створити тестові завдання, які студенти можуть виконувати вдома. Ми вважаємо, це тільки покращує засвоєні граматичні навички студентів. А для студентів заочної форми навчання такі тестові завдання є найоптимальнішим варіантом, оскільки можна регулярно контролювати їх навчання.

У ході експерименту нами були оцінені знання студентів на початкових етапах вивчення теми «Adjectives and Adverbs». Після вивчення перших підтем ми провели поточне тестування, результати деяких студентів були нище середнього рівня. Користуючись основною функцією контролю – функцією зворотнього зв'язку, ми визначили найбільш типові помилки та повторили матеріал, який студенти не дуже добре засвоїли. Постійно проводячи поточний контроль, ми коригували навчання студентів.

Для організації самоконтролю студентів, на нашу думку, найдоцільніше використовувати мобільні додатки або веб-сайти, які ми розглянули у нашому дослідженні. Ми дали завдання студентам використовувати додатки для самоконтролю. Додатки створюються таким чином, що включають елементи гри під час навчання та контролю. Це допомагає не втрачати інтерес студентів.

За результатами навчання нами було проведено підсумковий контроль. Знання студентів значно покращились: 73% студентів отримали максимальну кількість балів; середній результат – 27 балів із максимальних 30.

На основі наших досліджень, ми можемо стверджувати, що комунікативно-інформаційні технології можуть бути зручними та ефективними засобами контролю рівня сформованості граматичних навичок студентів.

КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК НА ПИСЬМІ З ТЕМИ «ADJECTIVES AND ADVERBS» У СТУДЕНТІВ І КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Анотація

Дослідження фокусується на розробці системи завдань для ефективного контролю граматичних навичок на письмі у студентів І курсу англійської філології з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дипломної роботи є дослідження особливостей контролю англомовних граматичних навичок на письмі та розробка завдань для поточного, рубіжного та підсумкового контролю граматичних навичок з теми «Adjectives And Adverbs» у студентів І курсу філологічних спеціальностей із використанням навчальної платформи Moodle, Google Forms та мобільних додатків.

У результаті дослідження було з'ясовано поняття контролю граматичних навичок на письмі з теми «Adjectives And Adverbs» та процес його організації; а також розроблено комплекс завдань, спираючись на результати теоретичних досліджень. Даний комплекс представляє систему завдань для поточного, рубіжного та підсумкового контролю граматичних навичок з теми «Adjectives And Adverbs», які можна використовувати для контролю засвоєних навичок студентами І курсу.

Ключові слова: контроль граматичних навичок, інформаційно-комунікаційні технології, іноземна мова, формування граматичних навичок, методи контролю.

THE CONTROL OF DEVELOPING GRAMMAR SKILLS IN WRITING ON THE SUBJECT «ADJECTIVES AND ADVERBS» OF THE FIRST YEAR ENGLISH PHILOLOGY STUDENTS.

Abstract

This thesis focuses on developing the system of tasks for effective control of grammar skills in writing of the first-year English philology students, using information and communication technologies.

The main purpose of the study is investigation of characteristics of control of English grammar skills in writing and developing tasks for current, topical and summative assessment of grammar skills on the subject «Adjectives and Adverbs» of the first year English philology students, using Moodle, Google Forms and mobile applications.

As a result of the thesis the concept of control of grammar skills on the subject «Adjectives and Adverbs» in writing and the process of its organisation were explored. The complex of tasks was developed lean on the results of the theoretical investigation. The current complex represents the system of tasks for current, topical and summative assessment of grammar skills on the subject «Adjectives and Adverbs», which can be used for control of acquired skills of the first year students.

Keywords: control of grammar skills, information and communication technologies, foreign language, developing grammar skills, control methods.